

Sector- en werkveldraden

I

Inleiding

De Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGZ) is ingedeeld in sectoren en werkvelden. De sectoren zijn georganiseerd naar de levensbeschouwelijke denominatie of affiniteit. De werkvelden zijn georganiseerd naar de verschillende terreinen waar de geestelijk verzorgers werkzaam zijn (HHR art. 28). Deze organisatie vormt de grondstructuur van de vereniging en weerspiegelt twee zichtlijnen waarlangs de vereniging kijkt naar het beroep van geestelijk verzorger, nl. die van de levensbeschouwing en die van het specifieke werkveld. Iedere geestelijk verzorger maakt dan ook deel uit van zowel minstens één sector als van minstens één werkveld.

a. Sectoren en de levensbeschouwelijke identiteit

In de Beroepsstandaard Geestelijke Verzorger 2015, waarin het beroep van geestelijk verzorger wordt beschreven, zijn deze twee zichtlijnen eveneens zichtbaar o.m. in de *legitimatie* van het beroep op basis van zowel bekwaamheid als bevoegdheid en de registratie daarvan in een kwaliteitsregister (Beroepsstandaard, pag. 13), en in de *functiedifferentiatie* naar zowel bekwaamheid als bevoegdheid (Beroepsstandaard, pag. 16v). De bevoegdheid ontlenen geestelijk verzorgers aan een zending door een maatschappelijk erkend levensbeschouwelijk genootschap of aan een machtiging door de Raad voor Institutioneel-Niet-Gezonden Geestelijk VerZorgers (RING-GV). Deze bevoegdheid maakt het mogelijk, dat een geestelijk verzorger behartiger is 'van de vrijplaats die de uitoefening van het recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging van de cliënt garandeert' in de rol van 'representant van een levensbeschouwelijke traditie of meer algemeen als behartiger van levensbeschouwelijke thema's' (Beroepsstandaard, pag. 17). Hierin wordt vooral de formele kant van de bevoegdheid benadrukt.

Naast de formele 'bevoegdheid' spreekt de Beroepsstandaard echter ook over de eigen, persoonlijke levensbeschouwing van de geestelijk verzorger. Het hebben van 'een persoonlijk doorleefde spiritualiteit' maakt deel uit van het beroepsprofiel en de daarin genoemde competenties (Beroepsstandaard, pag. 8). Deze spiritualiteit werkt door in wijze waarop een geestelijk verzorger invulling geeft aan haar bevoegdheid. Een 'geestelijk verzorger kan bronnen toepassen in het eigen

leven, ze inzetten in het werk en ze herkennen, benoemen en bruikbaar maken' (Beroepsstandaard, pag. 17).

Zowel de formele verankering van de persoonlijke spiritualiteit in een *bevoegdheid*, als de inhoud van de *persoonlijke spiritualiteit* van de geestelijk verzorger zijn van fundamentele betekenis voor het beroep en de beroepspraktijk van geestelijk verzorger.

b. Werkvelden en de daaraan vereiste specifieke competenties

'Ieder werkterrein vraagt specifieke competenties die met de context verbonden zijn.' (Beroepsstandaard, pag. 22). De VGVZ kent haar oorsprong in de zorg en dat vindt zijn weerslag in de huidige werkveldraden. Er zijn raden voor de ziekenhuizen, de eerste lijn, de langdurige zorg, de gehandicaptenzorg, de revalidatiezorg, de jeugdzorg en de GGZ. Hoewel de VGVZ nu een vereniging is (of beoogt) te zijn voor alle Geestelijk Verzoekers, zijn er nog niet veel leden die werkzaam zijn bij justitie, defensie, politie of anderszins (zoals de Geestelijke Verzoekers werkzaam in het aardbevingsgebied).

II

Aanleiding en doel

Sinds januari 2019 zijn binnen het bestuur van de VGVZ nieuwe portefeuillehouders aangetreden voor '*sectoren en levensbeschouwelijk identiteit*' en voor '*beroepsontwikkeling en werkveldraden*'. Waar voorheen sectoren en werkvelden rechtstreeks waren vertegenwoordigd in het bestuur, is bij de laatste reorganisatie van de bestuursstructuur van de vereniging die vertegenwoordiging losgelaten. Daarvoor in de plaats kwamen binnen een kleiner bestuur portefeuillehouders. Over de invulling van deze portefeuilles bestond echter niet bij ieder een helder beeld. Discontinuïteit in de samenstelling van het bestuur was daaraan mede debet. Deze onhelderheid vormt een eerste aanleiding voor deze notitie.

Een tweede aanleiding vormt de binnen enkele sector- en werkveldraden bestaande moeite om de raden te bemensen. Onder deze moeite lijkt een vraag naar de zin en betekenis van de raden voor de vereniging schuil te gaan. Daarmee raakt de moeite binnen de werkvelden en sectoren aan de kracht en vitaliteit van de vereniging.

Een derde aanleiding vormen de actuele ontwikkelingen in het veld van de geestelijke verzorging. Vooral de ontwikkeling van GV bij de Politie en van de GV in de thuissituatie leggen het ontbreken van een structureel contact tussen zowel de bevoegdheid verlenende instanties (BVI) als alle externe vertegenwoordigers van werkvelden en de VGVZ bloot, terwijl diezelfde ontwikkelingen vragen om onderling overleg en afstemming.

Het doel van deze notitie is

- 1) de sectoren en werkvelden te positioneren binnen de vereniging en een aanzet te geven voor verdere doordenking van de waarde, rol en betekenis van zowel de levensbeschouwelijke identiteit als 'werkveldcompetentie' voor het beroep en de beroepspraktijk van de geestelijk verzorger (zie onder III),

- 2) enige helderheid te verschaffen over de inhoud en de invulling van de portefeuilles 'sectoren en levensbeschouwelijke identiteit' en 'innovatie, beroepsontwikkeling en werkveldraden' en (zie onder IV) en
- 3) een concrete voorzet te geven voor structureel contact tussen zowel BVI als relevantie externe partijen en de VGVZ (zie onder V).

III

De positie van sectoren en werkvelden binnen de vereniging

Samen met de 'werkvelden' behoren de 'sectoren' tot de dragende structuur van de vereniging. Langs de zichtlijnen van bekwaamheid en bevoegdheid vindt daar de reflectie op de beroepstheorie en beroepspraktijk plaats, worden ontwikkelingen en trends gesignaleerd en gedeeld. In 'werkvelden' en 'sectoren' ondersteunen en stimuleren de leden elkaar op collegiale wijze. Tegelijk zijn ze een broedplaats voor nieuw beleid van de vereniging. Zo vormen ze de dragende structuur van de vereniging en zijn ze van grote betekenis voor het beroep van geestelijk verzorger en voor een vitale en stevige beroepsgroep en -vereniging.

a. Sectoren, bevoegdheid en levensbeschouwelijke identiteit

Uit de kennismakingsronde met de verschillende sectoren blijkt, dat binnen de sectoren vragen leven ten aanzien van de betekenis, de plaats en de rol van de sectoren. Doen de sectoren er nog wel toe, of kunnen ze beter worden opgeheven? Deze vraag komt op nu de discussie over het ambtshalve karakter van de geestelijke verzorging tot een (voorlopig?) einde is gekomen in de pacificatieformule van de (ambtelijke) bevoegdheid.

Hoewel bezinning op evaluatie van de formele kant van de bevoegdheid noodzakelijk blijft, lijkt het wenselijk het resultaat van de jarenlang gevoerde discussie te respecteren. Niet voor niets is het resultaat verwerkt in de Beroepsstandaard 2015. Daarmee komt ruimte om het andere aspect van de bevoegdheid, nl. de daaraan verbonden betekenis van de persoonlijke spiritualiteit of levensbeschouwelijke identiteit van de geestelijk verzorger voor het beroep van geestelijk verzorger, aandacht te geven. Hierin spelen de sectoren een belangrijke rol. Juist binnen de sectoren kan de bezinning op de inhoud van de persoonlijke en/of gedeelde spiritualiteit in relatie tot het beroep van geestelijk verzorger plaatsvinden. Daarbij zijn uiteraard de vragen naar het hoe en wat van de verankering en borging daarvan nooit ver weg.

In het Huishoudelijk Reglement (HHR) staan de taken van de sectoren beschreven. Wanneer we op grond van het voorgaande daarnaar kijken, zou het volgende beeld kunnen ontstaan.

Zoals in de inleiding al is aangegeven bestaat in de visie van de VGVZ een samenhang tussen de bevoegdheid van de geestelijk verzorger en diens persoonlijke spiritualiteit. Daarmee bestaat een samenhang tussen het beroep en de levensbeschouwelijke identiteit van de geestelijk verzorger. Het doordenken en verder ontwikkelen van een professionele visie hierop is binnen de VGVZ primair de taak van de sectoren (HHR 32.1). De door de sectoren georganiseerde symposia kunnen ook in dit licht worden gezien.

Voortschrijdend inzicht op basis van wetenschappelijk onderzoek, kritische reflectie op de eigen praktijk en actuele ontwikkelingen in maatschappij en politiek vormen de achtergrond en de voeding voor voortgaande doordenking en ontwikkeling van de visie op het beroep van geestelijk verzorger en op de waarde, de rol en betekenis van bevoegdheid en levensbeschouwelijke identiteit daarin. De sectorraden onderhouden daarom goede contacten met externe partijen waaronder de betreffende BVI's (HHR art. 32.2). Ze doen dit in goede afstemming met het bestuur en de directeur.

De sectorraden stimuleren binnen de sector uitwisseling van werkervaringen (HHR 32,3) en ze verbinden die met de resultaten van onderzoek en wetenschap en plaatsen die tegen de achtergrond van relevante maatschappelijke en politieke ontwikkelingen (HHR art. 32.4).

Middels deelname aan de Open Platforms worden de binnen de sector verworven inzichten gedeeld met de overige leden van de vereniging (HHR 32.5).

Met het oog op het beleid aangaande bevoegdheid en levensbeschouwelijke identiteit doet de sectorraad aanbevelingen aan het bestuur (HHR 32.6).

Zo leveren de sectoren een bijdrage aan de ontwikkeling van het beroep en aan het beleid van de vereniging. Daarin zijn ze een vitaal onderdeel van de dragende structuur van de vereniging.

b. Werkvelden in ontwikkeling

Uit de kennismakingsronde met verschillende werkveldraden blijkt dat er vooral een praktisch probleem is met de 'bemensing'. Nut en noodzaak worden in meer of mindere mate wel ervaren, maar er zijn in een aantal werkvelden amper collega's te vinden die actief willen en kunnen participeren. Diverse collega's wijten dit aan de 'versnippering' van het werk. De contracten zijn klein, velen werken in meerdere werkvelden en men kan het er gewoon allemaal niet meer bij hebben.

Het terrein waarbinnen de GV-ers werkzaam zijn is sterk in ontwikkeling. GV in de eerste lijn breidt sterk uit, maar ook zien we GV bij de politie en is de VGVZ er ook voor justitie en defensie collega's. Van laatstgenoemden is slechts een zeer kleine minderheid lid van de VGVZ.

In het huishoudelijk reglement staan de taken van de werkveldraden omschreven, in artikel 32.1 t/m 32.6, deze komen overeen met de hierboven beschreven taken voor de sectoren. Een doordenking hiervan op de werkvelden:

'Alles wat met het betreffende werkveld te maken heeft en het vak raakt, doordenken en verder ontwikkelen.' (HHR 32.1) *Juist nu er nieuwe werkvelden opkomen, die hun specifieke competenties vragen en nu er vele ontwikkelingen zijn binnen de werkvelden is er deze doordenking en ontwikkeling onontbeerlijk.*

'Contact onderhouden met externe belanghebbende partijen' (HHR 32.2). *Dit is voor alle partijen van belang en voor de nieuwe partijen, die mogelijk nog niet aan GV of de VGVZ gewend zijn, helemaal. Anders blijven GV en VGVZ voor deze partijen 'onzichtbaar'. De werkveldraden onderhouden daarom goede contacten met externe partijen. Ze doen dit in afstemming met het bestuur en de directeur.*

De werkveldraden stimuleren binnen de werkvelden uitwisseling van werkervaringen (HHR 32,3) en ze verbinden die met de resultaten van onderzoek en wetenschap en plaatsen die tegen de achtergrond van relevante maatschappelijke en politieke ontwikkelingen (HHR art. 32.4).

Middels deelname aan de Open Platforms worden de binnen de werkvelden verworven inzichten gedeeld met de overige leden van de vereniging (HHR 32.5).

Met het oog op het beleid aangaande de positie en vereiste competenties binnen de werkvelden doen de sectorraden aanbevelingen aan het bestuur (HHR 32.6).

En zo leveren de werkveldraden een bijdrage aan de ontwikkeling van het beroep en aan het beleid van de vereniging. Daarin zijn zij een vitaal onderdeel van de dragende structuur van de vereniging.

IV

Bestuursportefeuilles ‘sectoren en levensbeschouwelijke identiteit’ en ‘innovatie, beroepsontwikkeling en werkveldraden’

Het bestuur van de VGVZ kent de portefeuilles ‘sectoren en levensbeschouwelijke identiteit’ en ‘beroepsontwikkeling en werkveldraden’. Deze portefeuilles corresponderen met de fundamentele zichtlijnen waarlangs de VGVZ kijkt naar het beroep en de beroepspraktijk van de geestelijk verzorger en behoort tot de basisstructuur van het bestuur van de VGVZ.

De portefeuillehouders zijn de verbindende schakel tussen bestuur en de sectoren en werkvelden. Dit houdt in,

- a) dat zij/hij minstens eens per twee jaar een bijeenkomst bijwonen van de sector- en werkveldraden. Het doel hiervan is om een structureel contact tussen bestuur en de sectoren en werkvelden te waarborgen.
- b) dat de portefeuillehouders samen tweemaal per jaar het initiatief nemen voor een Open Platform, waarin raden en bestuur thema's kunnen agenderen die van belang worden geacht voor de koers en het beleid van de vereniging.
- c) dat zij/hij de voor de sectoren en werkvelden relevante thema's binnen het bestuur kenbaar maken aan de raden en de voor het bestuur relevante zaken binnen de raden kenbaar maken aan het bestuur. Het doel hiervan is de beleidsvorming binnen de vereniging te optimaliseren.
- d) dat zij/hij samen of in afstemming met de directeur namens het bestuur contacten onderhoudt met de verschillende BVI's en relevante externe partijen. Binnen de vereniging vindt aangaande deze contacten afstemming plaats tussen bestuur en de betreffende sectoren en werkvelden, omdat ook de sectoren en werkvelden contacten hebben met hun 'eigen' BVI en relevante externe partij(en). Het doel hiervan is een sterke en adequate vertegenwoordiging van de vereniging in de betreffende gremia.

V

Structurele contacten tussen VGVZ en BVI

Het beroep van geestelijk verzorger wordt tegenwoordig niet meer exclusief vanuit en door een zendende of bevoegdheid-verlenende instantie gedefinieerd. In politiek en samenleving wordt het beroep steeds meer beschouwd als een eigen professie met een eigen professionele standaard op basis van bekwaamheid en bevoegdheid. De rol van de beroepsvereniging is daarmee in vergelijking met het verleden sterker geworden, zowel ten opzichte van de diverse werkgevers als van de zendende en bevoegdheid-verlenende instanties (BVI). De recente ontwikkelingen met betrekking tot geestelijk verzorging bij de Politie en geestelijke verzorging in de thuissituatie illustreren dit.

Tegelijk worden geestelijk verzorgers geacht zowel bekwaam als bevoegd te zijn. Zij ontvangen hun bevoegdheid van door de overheid vanouds erkende zendende instanties die een specifieke levensbeschouwelijke of religieuze traditie vertegenwoordigen of van de Raad voor Institutioneel-Niet-Gezonden Geestelijke Verzorgers (RING-GV). Als beroepsvereniging staat de VGVZ buiten het verlenen van een dergelijke bevoegdheid. Ze is daarom aangewezen op samenwerking met de verschillende BVI's. Deze samenwerking is essentieel omdat het beroep van geestelijk verzorger rust op het fundament van zowel bekwaamheid als bevoegdheid. Daaraan ontleent professionele geestelijke verzorging haar eigenheid en haar kracht. Het is daarom van groot belang, dat bevoegdheid en bekwaamheid goed met elkaar blijven corresponderen. Met het oog daarop is goede samenwerking en structureel overleg tussen VGVZ als beroepsvereniging en de diverse BVI's noodzakelijk.

De VGVZ streeft naar een tweejaarlijks overleg met alle BVI's gezamenlijk en neemt daartoe het initiatief. Naast de directeur is binnen het bestuur van de VGVZ de portefeuillehouder 'sectoren en levensbeschouwelijke identiteit' aanspreekpunt.

Daarnaast onderhoudt de VGVZ contacten met de afzonderlijke BVI's, zowel op het niveau van het bestuur en directie als op het niveau van de sectoren. De frequentie en invulling daarvan kan per BVI verschillen.

Amsterdam, 7 oktober 2019

Namens het bestuur

Wilma Geerdink,

portefeuillehouder 'beroepsontwikkeling en werkvelden'

Kees Smit,

portefeuillehouder 'sectoren en levensbeschouwelijke identiteit'